

Három év alatt 50 operaelőadás — Szegeden Almásy idejében

Az Ocskay-házaspár visszaemlékezése a 25 év előtti Szeged színház-
művészeti aranykorszakára

(A Délmagyarország munkatársától) Háborús időkben, legyverzaj közepette hallgatnak a műzsák... Elavult mondás, a háború legsúlyosabb és legküzdelmesebb napjait élő államokban sem szünetelnek ma a színházak és nem zárják be a hangversenyterületeket. A komoly és nemes művészeteknek ma ketszeresen jelentős szerepük van: a kultúra faklyájának lobogtatása mellett az emberi lelkek megnyugtatása és felemelése a mindennapok gondjai, fájdalmai és szenvedései fölé... Ma sokkal inkább és sokkal feltettebben kell örködnünk a kultúra fejlődése és a művészetek fejlesztése fölött, mint békeidőkben, amikor a művészet önmagáért is élhet. Ma a művészetek nem önmagukért, de mindnyájunk lelki értékeinek, finomságának és szépségének megőrzéséért kell, hogy létezzenek, dolgozzanak, fejlődjenek.

A művészetek közül talán legközvetlenebb hatású a muzsika. A muzsika, amely nyelvi és gondolati kötöttség nélkül mindenkihez szól és mindenkié... Szegednek minden időkben magasszínvonalú zenélete volt, amely nemcsak egy síkon mozgott, mint manapság. Hangoztatni kell és emlékezni kell idézni ezt minél gyakrabban, mert onélkül, talán Szeged, a szabadtéri Aida, Turandot és Hány János városa a könnyű jazz-operettek zsongító mórarába merülve elfelejtené a dicső múltat s azt, hogy volt idő, amikor rendszeresen és megszervezetten hódolt a komoly muzsikának. Volt idő- és éppen az elmúlt világháború vérvizváros esztendei alatt! — amikor két hét alatt öt estét át szólalt meg a szegedi színpadon Puccini »Pillangó kisasszony«-ának lübbajos muzsikája, vagy a »Carmen«, »Tosca«, »Hoffman meséi« színes, gyönyörű melódiája...

Az operakorszak szegedi hősei között

Már csak néhány komoly zencéértő és zenerajongó szegedi polgár emlékezetében él az az idő, amikor Szegeden állandó operatársulat működött. Almásy Endre színgazgató 1916-tól 1919-ig kiváló erőkből összeállított operatársulatot tartott Szegeden. Ez az állandó operaegyüttes, amely nemcsak az ország legjobb vidéki erőit foglalta magában, de néhány tagja a budapesti Operaháznál is kiemelkedő sikereket aratott, az első évben, tehát az 1916-17-es színiszezonban két operát hozott színre 6-8 előadásban, a második évben már négy operát, a harmadikban pedig hét komoly, nagyoperát játszott. Az állandó operatársulat három esztendejének mérlege valóban gyönyörű teljesítmény, kiváltképp ha úgy tekintünk rá vissza, mint a háborús évek színházkultúrájának eredményére! Ezalatt a három színházi év alatt, — amely minden esztendőben szeptemberben kezdődött és június 15-én ért véget, — nem kevesebb, mint ötven operaelőadást produkáltak, valamennyit zsúfolt házak mellett.

Ezeknek a szép időnek két kiváló tanúja, két nagyszerű hőse él ma is Szegeden, csöndben, munkában és a múlt emlékeinek visszfényében. Dr. Ocskay Kornél és felesége: Hilbert Janka kedves, meleg kis otthonukban, szívesen és megbotoltan emlékeznek a nagyszerű operakorszakra, amely ma is beszédes bizonyítéka Szeged zenekultúrára, komoly muzsikára és színpadi élmények-re igényt tartó közönsége izlésének.

Dr. Ocskayné-Hilbert Janka ma a Városi Zeneiskola kitűnő és minden évben szép eredményeket felmutató énektanárnője, a szegedi Városi Színház emlékezetes operakorszakának idején drámai szopránénekesnő volt és a legforróbb sikerű opera-estek szépsége fűződik nevéhez. Elsőként őt szólaltatjuk meg a népszerű házastársak közül, mert ő férjét megelőzve, már az 1913-14. évi színiszezonban Szegeden játszott.

— Ebben az esztendőben Almásy Endrénél még nem volt teljes operatársulata, — meséli kedves, szerény modorában —, csak két operát: a »Trubadurt« és a »Bohéméletet« sikerült színrehozni s ezenkívül a klasszikus operettek egész sorát játszottuk a közönség nagy tetszése és ragaszkodó szeretete kíséretében. A következő színiszezon kezdete előtt kitért a világháború. Nagy bizonytalanságok között kezdünk hozzá a szezonhoz, azt sem tudtuk, lesz-e kedvük az embereknek színházba járni? Először klasszikus operetteket játszottunk, a »Leányvásár«, »Aranyvirág«, »Ripp van Winkle«, »Cornevillei harangok« került színre sorozatos előadásban. A közönség szívesen lá-

togatta a szegedi színházat, látta a komoly művészi törekvést, igyekezetünket és mi megbizonyosodtunk arról, hogy a háborús időkben páratlan élményt jelent a komoly zene felemelő, vigasztaló hatása...

Az első opera, amelyben az Ocskay-házaspár együtt lépett fel Szegeden a »Ketten egyedül« című Lehár-dalmű volt, amely a közelmúlt években »Szép a világ« cím alatt felrészítve és átalakítva került ismét magyar színpadokra. 1917-ben már együtt volt a nagyszerű operatársulat, amelynek tagjai voltak: Hilbert Janka (drámai szoprán), Miksa Ilona (koloratur), Makai Berta (alt), Ocskay Kornél (tenor), Halmos Gyula (bariton), Rajnay-Reiner Hugó (baszszus) Rádió Rezső és Kerner Jenő karmesterek. Az operatársulatot kiegészítették a társulat olyan kiváló tagjai is, mint Déry Rózsi, az ország egyik legnagyobb primadonnája, aki »Hoffmann meséi«-ben Miklóst, a »Carmen«-ben egy csempészlányt, a »Bohémélet«-ben Musettet alakította. A zenekart a kitűnő honvédezenekar tagjai és a filharmonikusok közül néhányan képezték s az énekkart a fiatal Csányi Mátyás karnagy tanította be mindaddig, amíg katonai szolgálatra be nem vonult.

Nagy idők, szép emlékek...

Unszolásunkra lassan előkerülnek a kritikák, körhü emlékeztetők a nagy időkre, amelyeknek két visszavonult, csöndes tanúja töretlenül őrizi lelkében a szépséges emlékeket, élményeket. Ocskay Kornél — ezidőszert az OTI kerületi pénztárának titkára. — a szárnyaló tenorhanggal megáldott, kiváló énekes mesél:

— Egy esztendőben 250 előadásból 200-ban bizonyosan játszottunk. Az operakorszak három esztendeje alatt hét operát hoztunk színre, a »Tosca«-t, a »Pillangó kisasszonyt«, a »Bohéméletet«, a

Leolcsóbb! Pesten
Legjobb szórakozás:
MONTE CARLO
dancing bárban, Teréz-körút 15. sz.
Műsor!
Ragyogó táncgörlök!

»Traviátát«, »Mignon«-t, »Carmen«-t és a »Hoffmann meséit«. A közönség mind jobban megkövetelte az operaelőadásokat és megtörtént, hogy két hét alatt ötször játszottuk a »Carmen«-t és hatszor a »Pillangó kisasszonyt« zsúfolt házak mellett! A »Carmen« utolsó előadásának napján ilyen hírdetés jelent meg az újságokban: »Páholyt felárral vennék...«

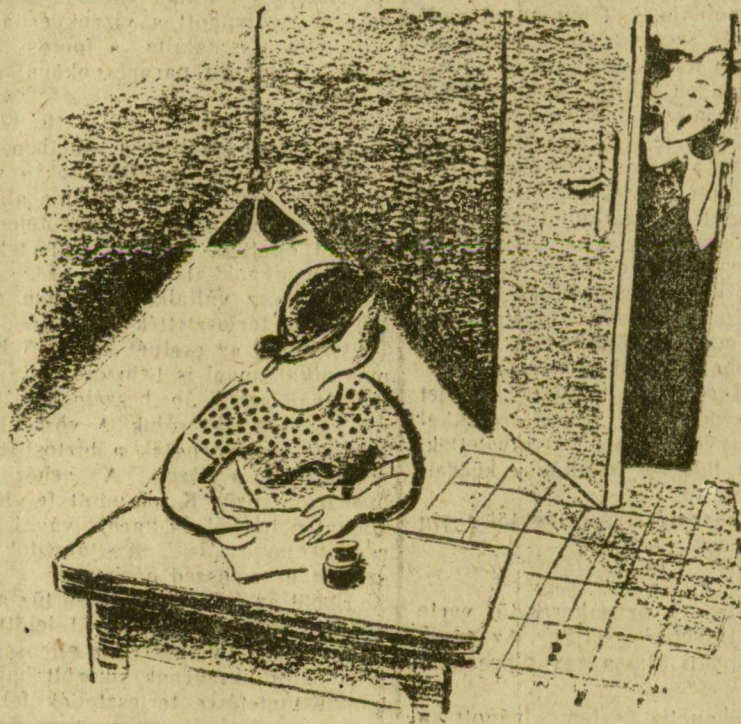
Legendásan szép idők, amikor még egy színházi páholyra — felülfizettek!

Ismét Hilbert Jankáé a szó. Nővére: Eangg-né-Hilbert Emilia segít neki, helyesebben nekünk abban, hogy a legszebb színházi esték emlékeit visszaidézzék:

— Érdekes, hogy a »Carmen« címszerepének elénkéléséről éppen a »Délmagyarország« kritikusa akart lebeszélni s ez volt a lehangosabb sikerem a szegedi színpadon. A lebeszélésnek azonban még volt az oka... »Carmen«-t inkább alt-énekesnők alakítják, bár Bizet eredetileg szoprán hangra írta meg s csak később, egy énekesnő egyénisége kedvéért tette át altra. Ezenfelül a spanyol cigánylány tüzes temperamentuma, démoni, — ma wamp-nek mondanák —, egyénisége sem illett hozzám... És mégis... Olyan sikerem volt ebben a szerepben, hogy...

Elhallgat. Szerény, finom egyénisége viszatartja attól, hogy legnagyobb szegedi sikeréről többet meséljen. Beszélnek helyette a »körhü« kritikák, amelyek a dícséret és magasztalás legköltségibb tónusában emlékeznek meg Hilbert Janka Carmenjéről és ugyanakkor Ocskay Kornél nemes, ércshangú és nagyszerű drámai játékkészséggel megalkotott Don Joséjáról.

A világháború szomorú fináléján, 1919-ben men-

-Mari,
meddig ég a villany?

Takarékoskodni kell a villannyal, szent igaz —
de azért nem kell éppen a sötétben ülni.
Az igazi megoldás: Krypton fény...
A Tungstam Krypton lámpa meg is takarít meg
— mégis ragyogóan világít.

